

Doe je mee in Delft?

Gesprekken met burgers van Delft over
de sociale basis en meedoen

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Samenvatting en advies.....	4
3. Uitvoering van de interviews.....	5
4. Waarnemingen	7
5. Knelpunten	9
6. Conclusies.....	14

Bijlage 1: Vragen interviews

Bijlage 2: Tips en verbeterpunten

Bijlage 3: Indicatoren positieve gezondheid

Bijlage 4: Gespreksnotitie de Sociale basis in Delft II – januari 2023

Bijlage 5: Overzicht van gesproken personen en instanties

1. Voorwoord

De adviesraad maakt zich al een tijd grote zorgen over de sociale basis in Delft. Zij heeft daar in 2021 en 2023 eerder over geadviseerd. De opgave voor Delft staat niet op zichzelf, maar past in het landelijk perspectief van de ontwikkeling van onze verzorgingsstaat.

Bij de opbouw van onze Nederlandse verzorgingsstaat zien we sinds de tweede wereldoorlog dat de focus wordt gelegd op afzonderlijke sociaal maatschappelijke problemen bij groepen in de samenleving. Het bestuur en instellingen reageerden vervolgens met een oplossing waarbij rechten ontstonden voor burgers die dat probleem ondervonden en voor hulp geïndiceerd werden. Dat leidde in de praktijk tot oplossingen, maar ook tot een spiraal van steeds nieuwe problemen en toenemende kosten, omdat er altijd mensen waren die net buiten de boot vielen en toch bij hulp gebaat waren. Vele wetten ontstonden zo met partiële oplossingen en met onderling soms strijdige uitgangspunten. Zo worden bijvoorbeeld mensen, die betalingsproblemen hebben geholpen met steeds meer boetes; ook in Delft.

Tegelijkertijd constateren we dat de gemeenschap vergrijsd en de behoefte aan arbeidskrachten in het sociaal domein steeds groter wordt. Het is voorspelbaar dat de mismatch tussen vraag en aanbod van professionele hulp toeneemt. En dan hebben we het nog niet gehad over de betaalbaarheid van die benodigde zorg en hulp.

De geschetste ontwikkelingen dwingen de wetgever en de gemeente na te denken over een andere meer samenhangende en betaalbare aanpak.

De nationale Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) publiceerde een rapport waarin ze de vaak nog beperkte regie van de gemeente op het vlak van gezondheid adviseert te versterken. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) adviseerde om in het te ontwikkelen beleid meer oog te hebben voor de behoefte van mensen om voldoende grip te krijgen op hun eigen leven. Beiden raden benadrukken de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten om regie te voeren op voldoende en goede hulp binnen de eigen gemeenschap.

Als adviesraad erkennen we de complexiteit van de opgave. We denken ook dat de gemeenschap meer zelf kan en zal moeten doen. Gezonde mensen kunnen gemakkelijk op wereldschaal denken en leven. Mensen die serieuze problemen hebben, zien hun leefwereld als snel versmallen tot hun eigen buurtgemeenschap, straat of huis. Voor de toekomst is het wenselijk, dat we als familie, vriend of buur elkaar meer de helpende hand bieden en niet alleen afhankelijk zijn van professionele zorg. De gemeente doet er goed aan haar regierol hierop af te stemmen. Daar waar het sociale weefsel niet voldoende sterk is, dient zij te ondersteunen en te faciliteren.

Met het oog op deze ontwikkeling heeft de adviesraad afgelopen maanden met inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen uit Delft gesproken. Zij heeft zich een concreter beeld gevormd van de huidige sociale basis.

De ervaringen, verbetermogelijkheden en tips die inwoners en professionals hebben aangereikt, lijken ons waardevol in het licht van verbetering en versterking van de sociale basis in Delft.

We hebben uiteraard niet de illusie een complete eindoplossing aan te dragen. We beogen wel met het advies een bijdrage te leveren om Delft op een toekomst voor te bereiden waar iedere inwoner kan meedoen.

- Download [hier](#) het RVS-rapport 'Met de stroom mee'
- Download [hier](#) het WRR-rapport 'Grip. Het maatschappelijk belang van persoonlijke controle'

2. Samenvatting en advies

De Adviesraad Sociaal Domein Delft sprak met inwoners en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties over de sociale basis van Delft en de mate waarin burgers in de stad “mee kunnen doen” in de samenleving.

Er zijn vele tips en verbetermogelijkheden aangereikt, die in de volgende hoofdstukken worden toegelicht.

De gesprekken laten zien, dat er binnen het sociaal domein veel gebeurt en ondernomen wordt door gemeente, organisaties en burgers. Er blijkt veel animo en ambitie om zich in te zetten voor een leefomgeving waarin elke burger telt.

Verbeteringen met het oog op de toekomst kunnen bereikt worden door in te zetten op een regisserende rol van de gemeente in de samenwerking tussen burgers, organisaties en de gemeente zelf om de sociale basis verder vorm te geven. De mate van ondersteuning wordt mede bepaald door de aanwezige veerkracht, mate van welzijn en gezondheid in de verschillende wijken van Delft.

Bieden van een lange termijnvisie en continuïteit in beleid en uitvoering geeft organisaties houvast en burgers grip op hun eigen leven.

Voorzien in laagdrempelige en betaalbare ontmoetingsplekken in de buurt is een terugkerend thema, dat in eerdere ASD-adviezen onder de aandacht werd gebracht. Dat geldt eveneens voor communicatie tussen overheid en burgers, die aan kracht kan winnen door eenvoudig taalgebruik, inzet van meerdere media en contact tussen ambtenaren en burgers.

Als laatste noemen we de noodzaak van domein overstijgend beleid en experimenteren op dit vlak om preventie ruim baan te geven.

De Adviesraad Sociaal domein Delft adviseert het College van B&W kennis te nemen van de uitkomsten van de interviews en actief in te zetten op de hiervoor genoemde terreinen.

3. Uitvoering van de interviews

In ons advies d.d. 27 januari 2023 aan het College van B&W schreef de ASD het volgende ter versterking van de Sociale Basis:

Voer gesprekken met bewoners en organisaties in de verschillende buurten en wijken in Delft om te weten hoe de Sociale Basis ervoor staat, wat de behoeften en noden van burgers zijn en welke effecten burgers ondervinden van ingezet beleid. Draag zorg voor inzichtelijke cijfers om Positieve Gezondheid in beeld te krijgen en de mate waarin burgers kunnen meedoen. Gesprekken en cijfers samen vormen de input om de voortgang in de Sociale Basis te kunnen volgen.

In de maanden april 2023 t/m maart 2024 zijn door leden van de Adviesraad gesprekken gevoerd met burgers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties in Delft. De mensen zijn benaderd via het eigen netwerk van de Adviesraad. We hebben daarbij niet beoogd een volledig representatief onderzoek te doen. Wel hebben we geprobeerd mensen uit verschillende groeperingen in de samenleving te spreken.

Het doel was geïnformeerd te worden over de status van de sociale basis in Delft en de mate waarin inwoners van Delft “mee kunnen doen” in de samenleving.

De vragen die in de gesprekken zijn voorgelegd, zijn te vinden in bijlage 1) en zijn onder andere gebaseerd op de criteria positieve gezondheid. Deze criteria geven een indicatie van de mate waarin burgers in de samenleving mee kunnen doen.

Alle gegevens zijn waar nodig geanonimiseerd en uiteraard zijn alle interviews volgens de algemene privacyregels afgenomen. De uitkomsten van de gesprekken met individuele burgers zijn voorgelegd aan de (maatschappelijke) organisaties. De opbrengst van individuele gesprekken en organisaties, is tenslotte ook nog voorgelegd aan de leden van de Schil van de ASD en enkele afgevaardigden van cliëntenraden.

Het verslag van elk interview is (voor zover mogelijk) aan betrokkenen voorgelegd ter goedkeuring.

A. Aantal gesprekken

Individueel: 23
Man: 12
Vrouw: 11

Groepsgesprekken: 2 (Café Positief Gezond in de Vleugel; ‘daklozen’ bankje)

Organisaties: 11

Schil/cliëntenraden: 24

B. Hoofdcategorieën

De individueel geïnterviewden representeren de volgende doelgroepen:

- Jeugd
- Mensen met autisme
- Mensen met fysieke beperking
- Mensen met verstandelijke en meervoudige beperking
- Mensen met een andere culturele achtergrond
- (ex) psychiatrie
- (alleenstaande) ouderen
- Mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats
- LHBT+

De organisaties waarmee gesproken is behelzen de terreinen:

- Werk en inkomen
- Gezondheid/ sociaal domein
- Bewegen
- Wonen
- Ondernemen
- Kerken/ Diaconie
- Jeugd

De leden van de schil en cliëntenraden betreffen de terreinen:

- Zorg/gezondheid/sociaal domein
- Schuldhulpverlening
- Kerken/diaconie
- Wijkbelangenvereniging
- Allochtone culturele en maatschappelijke verenigingen
- Betrokken burgers

C. Begeleider of belanghebbende inwoner

Er zijn vijf individuele interviews afgenomen bij mensen met een begeleidingsfunctie. De gesprekken gaan echter niet alleen over het betreffende individu zelf, maar daarin spreekt de persoon in kwestie zich (ook) uit over knelpunten en tips die voor medebewoners van belang zijn.

4. Waarnemingen

A. *Werk- of dagbesteding:*

De meeste geïnterviewde inwoners doen vrijwilligerswerk als ze geen betaalde baan meer hebben of doen dit naast hun werk. Er zitten zeer bezige bijen tussen, die zich hard maken voor de samenleving. Iedereen (op een uitzondering na) ervaart dit werk of de tijdsbesteding als zinvol.

Uit de gesprekken blijkt steeds weer, dat in Delft veel activiteiten zijn en veel actieve participanten. Men benadrukt dat de bekendheid hiervan gemist wordt (goede sociale kaart) en dat het belangrijk is dat er wijkverbinders zijn om mensen en activiteiten te koppelen.

B. *Steun:*

Een groot deel van de geïnterviewde inwoners hebben steun in hun omgeving. Dat kan zijn vanuit vrienden, familie, burens, ontmoetingsplek of de begeleiding vanuit een instelling. In verschillende gesprekken komt naar voren dat de begeleiding (b.v. door Jados; Perspectief, Stunt) wezenlijk is voor de betrokkenen om aan het leven mee te kunnen doen. Datzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor mensen die de Jessehof bezoeken: er is behalve koffie, een krant, een pc, een luisterend oor.

Continuïteit bieden m.b.t. het behoud van dit soort voorzieningen is ontzettend belangrijk evenals het faciliteren van vrijwilligers die werkzaamheden in dit kader verrichten.

C. *Verantwoordelijkheid gemeente:*

Daar waar zich knelpunten voordoen noemen geïnterviewden de regisserende rol van de gemeente als belangrijke factor. Denk aan het creëren van voldoende laagdrempelige en betaalbare ontmoetingsplekken; het inrichten van wijken en het mixen/integreren van bewonersgroepen; het faciliteren en (ook financieel) waarderen van vrijwilligers en mantelzorgers en het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden. Het bevorderen van continuïteit door heldere keuzes te maken en lange termijnvisie en financiële ondersteuning te bieden wordt door organisaties als een belangrijke voorwaarde genoemd om goede dienstverlening te blijven bieden. Organisaties zien ook goede ontwikkelingen vanuit de gemeente. Zo geeft de Voedselbank aan, dat men ziet dat inwoners sneller geholpen worden door de gemeente en daardoor korter van voedselhulp afhankelijk zijn. Het in de wijken gestarte leefbaarheidsoverleg met de wijkregisseurs wordt ook als een positieve ontwikkeling gezien met het oog op meer integrale dienstverlening. Verdere afstemming tussen wijkregisseurs en andere partijen zoals Delft voor Elkaar en de politie kan deze ontwikkeling verstevigen.

D. *Persoonlijke gezondheid en meedoen:*

Met uitzondering van enkelen (zie knelpunten en tips) voelen de meeste personen, die we spraken, zich mentaal en fysiek redelijk in staat om mee te doen in het dagelijks leven en sociale verkeer.

E. *Inwoners en maatschappelijke organisaties:*

De gesprekken met de individuele inwoners en de vertegenwoordigers van organisaties geven een overeenstemmend beeld. Organisaties herkennen de door individuele bewoners aangegeven praktijk, knelpunten en tips. Tijdens de gesprekken kregen we verschillende voorbeelden van de actieve rol die organisaties op zich (willen) nemen in de versterking van de Sociale Basis. Er is veel ambitie en wil tot goede samenwerking.

De leden van de schil van de ASD (bestaande uit maatschappelijk actieve en betrokken burgers, dan wel vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en cliëntenraden) onderschrijven de uitkomsten van de gesprekken eveneens.

F. Wet- en regelgeving in relatie tot preventie.

Een vitale en gezonde samenleving vraagt beleid, dat de domeinen van gezondheid en welzijn overstijgt en verbindt. Organisaties willen inzetten op preventie zodat burgers gezond en vitaal mee kunnen blijven doen, maar ondervinden geregeld hinder van de huidige wet- en regelgeving

In het volgende hoofdstuk gaan we dieper in op de knelpunten die in gesprekken naar voren kwamen. We noteerden verbetermogelijkheden en veel tips om het meedoen in Delft op een hoger plan te brengen.

5. Knelpunten

De knelpunten zijn gerangschikt naar een aantal hoofdcategorieën:

- A. Het belang van continuïteit m.b.t. voorzieningen en maatschappelijke instellingen**
- B. Communicatie en toegankelijkheid**
- C. Wijk, wonen en ontmoeten**
- D. Participatie**
- E. Samenwerking maatschappelijke organisaties**
- F. Preventie en domein-overschrijdende vraagstukken**

Om recht te doen aan de afzonderlijke opmerkingen van geïnterviewden zijn in de tekst een aantal voorbeelden opgenomen. Daarnaast zijn in de bijlagen 2 resterende genoemde verbetermogelijkheden en tips opgenomen.

A. Het belang van continuïteit m.b.t. voorzieningen en maatschappelijke instellingen

In verschillende gesprekken met inwoners komt naar voren dat begeleiding door een instelling van cruciaal belang is voor betrokkenen om “het te kunnen volhouden” en deel te kunnen nemen aan het dagelijks leven. Naast begeleiding wordt het belang van sociale ontmoetingsplekken en dagbestedingsmogelijkheden genoemd. Ook organisaties geven aan dat toegankelijke wijk- en buurtpunten voor ontmoeten en hulp zeer wenselijk zijn. Het huren van wijkruimte voor inwonersinitiatieven zou financieel veel aantrekkelijker moeten zijn.

Voorbeelden zijn de begeleiding door JADOS (mensen met autisme) en Perspectief. Een ontmoetingsplek die eruit springt is de al eerdergenoemde Jessehof. Ook het belang van ontmoetingsplekken voor jeugd wordt genoemd, b.v. the Mall. Zinnige dagbesteding en aangepast werk troffen we aan bij werknemers van Stunt.

Het bieden van continuïteit aan deze voorzieningen is van groot belang om deelname aan de samenleving voor groepen burgers te garanderen. Faciliteren en ondersteunen van vrijwilligers is in dit kader onontbeerlijk. Risico's zijn (dreigende) bezuinigingen, het versoberen van dienstverlening als er minder begeleidingsuren bekostigd zijn. Daarnaast komt in een van de interviews ook de jaarlijkse herindicatie als bron van zorg naar voren: het afschalen van zorg als iemand zich redelijk kan redden kan mentaal toch een zware wissel trekken. Dit is soms het enige houvast voor iemand. Als laatste risico noemen we de krapte en vele wisselingen in de professionele zorg.

“Vragen worden complexer en de middelen worden minder” (Werkse!)

De gesprekken met organisaties bevestigen het belang van continuïteit. Subsidiering met een lange termijnvisie is te verkiezen boven projectmatige en in tijd beperkte financiering met wisselende richtlijnen. Het vergroot zowel bij de organisaties zelf als de afnemers/burgers zekerheid en vertrouwen in de dienstverlening. De WRR nota “Grip” wijst op de verantwoordelijkheid van overheden zorg te dragen voor betrouwbare en goed functionerende dienstverlening om burgers vertrouwen te geven en zich zekerder te voelen hun leven vorm te geven.

Het zorg dragen voor de continuïteit van voorzieningen en betrouwbare dienstverlening kan mogelijk op gespannen voet staan met het voornemen van de gemeente om tot een nieuwe vorm en inrichting van de zorg- en welzijnsaanpak te komen in 2026; daarnaast zijn er in dat jaar ook gemeenteverkiezingen die een wending kunnen geven aan de ingezette koers.

De wens van het college om de Sociale Basis in Delft te versterken en een lange termijn beleidsvisie op te stellen op basis van effectmetingen en behoefteonderzoek en daarbij aan te sluiten bij het

Integraal Zorgakkoord, het Gezonde en Actief Leven Akkoord en het Regionaal Integraal Gezondheidsakkoord, is natuurlijk zeer toe te juichen. Het verdient aanbeveling om in samenspraak met uitvoerende maatschappelijke organisaties in deze transitie de risico's op discontinuïteit en mogelijk verloop van personeel in te dammen.

B. Communicatie en toegankelijkheid

Communicatie en toegankelijkheid omvatten verschillende aspecten van het samenleven in Delft:

- Het bereiken van zo veel mogelijk inwoners
- Toepassing regels en richtlijnen
- Inwoners met een beperking moeten steeds weer vragen om rekening met hen te houden.

Het eerste aspect betreft het bereiken van zo veel mogelijk inwoners en het aanbieden van informatie voor mensen met een beperking of mensen die de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn. Het informeren gebeurt vaak maar op één manier en bereikt daardoor verschillende groepen van bewoners niet. De geïnterviewden pleiten voor gebruik van verschillende media (denk ook aan visuele media b.v. billboards) en toegankelijker taalgebruik (App eenvoudiger taalgebruik overheid). Een andere effectieve manier is een rechtstreekse persoonlijke benadering. Ten aanzien van dit laatste geldt, dat je ook naar inwoners toe kunt gaan in plaats van hen uit te nodigen ergens naar toe te komen. Dat kan rechtstreeks of via belangenbehartigers. Ten slotte brengen we hier nogmaals het belang van een goede sociale kaart naar voren.

Voorbeelden uit de gesprekken:

Informatie stadsprogrammering voor visueel beperkte mensen is niet voldoende beschikbaar of niet synchroon met programmering in Delft op Zondag; geïnterviewde persoon met visuele beperking, die geen TV kan kijken, maar wel actief betrokken wil zijn in de samenleving, mist daardoor de informatie om naar een lezing of ander programma te gaan.

Het aanbieden van schriftelijke informatie in Delft op Zondag komt bij mensen die de taal niet voldoende machtig zijn of minder talig zijn ingesteld, niet aan. Meer kans van slagen heeft het als bijvoorbeeld in flats in meerdere talen flyers worden opgehangen of als sleutelfiguren geïnformeerd worden.

Vidomes bezocht mensen huis aan huis, waar het energieverbruik hoog was. Deze aanpak bleek te werken. De meeste inwoners stonden open voor energiebeperkende maatregelen.

Uit het gesprek met de Sportraad kwam naar voren, dat "totaaloplossingen" beter kunnen werken om mensen te betrekken (bijvoorbeeld jeugd bereiken door een naschools programma van gamen, huiswerkbegeleiding en bewegen).

Een tweede aspect betreft de communicatie over toepassing van regels en richtlijnen. Informatie hierover staat veelal op papier, maar uit de gesprekken blijkt dat een meer persoonlijke uitleg of aanpak op meer begrip zou kunnen rekenen en meer duidelijkheid geeft. Het inzetten van een gebruikerspanel om de informatie te testen, zou de kwaliteit en leesbaarheid van schriftelijke

informatie kunnen vergroten. Ook zijn er landelijke voorbeelden beschikbaar voor eenvoudiger taalgebruik door gemeenten.

Denk bijvoorbeeld aan de toepassing criteria WMO-voorzieningen of toepassing regels aanpassing woning.

Inwoners geven aan dat contact met ambtenaren belangrijk is. Het kan voorkomen dat beleid te veel alleen vanuit het referentiekader van de gemeente wordt gemaakt. Ook kunnen beleid, effecten en behoeften zo beter worden afgestemd. Als goed voorbeeld wordt het café Positieve gezondheid genoemd, waar bewoners en gemeenteambtenaren elkaar zeer gereld treffen.

Als derde en laatste punt laten de gesprekken zien, dat inwoners die een beperking ondervinden vaak zelf aan zet zijn om hiervoor aandacht te vragen bij anderen. Ook zien we dat het niet vanzelfsprekend is om maatwerk toe te passen. Als gemeente en instellingen inclusie willen omarmen, is het ook aan die voorzieningen om zich te informeren en zelf beleid en uitvoering ter hand te nemen. Dat schept meer gelijkwaardigheid.

Voorbeelden:

Onderwijsinstelling houdt niet voldoende rekening met autisme stoornis en biedt geen aanpassing voor steeds wisselende groepswerkactiviteit.

LHBT+: informatie en voorlichting gebeurt met veel inzet door vrijwilligers. Maar dat vraagt tijd en niet alle Delftse instellingen zijn al in the picture. Instellingen kunnen hier zelf ook op gaan acteren en een verwijzende functie hebben voor de actieve LHBT+ groep In Delft.

De markt niet op met je driewieler: maatwerk lijkt moeilijk? Een visueel beperkte persoon heeft een driewieler en is zeer actief om zijn eigen leven te leiden. Maar boodschappen doen op de markt mag niet met zijn aangepaste voertuig, ook niet tijdens heel rustige tijden in de vroege ochtend. Hij gaat er wel de discussie over aan met de handhavers, want een scootmobiel mag wel. Dat laatste krijgt hij niet vergoed want hij heeft al een driewieler. Is hier serieus gekeken naar de mogelijkheid van beperkte ontheffing b.v. voor de vroege ochtend, maatwerk dus?

C. Wijk, wonen en ontmoeten

In verschillende gesprekken, zowel met inwoners als organisaties, komt het belang naar voren van laagdrempelige (en betaalbare) ontmoetingsplekken voor contact en hulp. Dat kunnen fysieke plekken zijn waar men elkaar treft voor een activiteit, of voor een praatje, maar kunnen ook plekken in de openbare ruimte zijn. Er hoeft ook niet altijd iets georganiseerd te worden; zo geven een aantal inwoners van Poptahof aan het fijn te vinden als ze ergens terecht kunnen waar ze mensen kunnen spreken en eventueel iets kunnen doen (handwerkje, spelletje) als ze er zin in hebben. Genoemd worden ook bankjes en speeltoestellen in de openbare ruimte en ontmoetingsruimte in de hoogbouw.

Een bezoeker van de Jessehof formuleert het zo: “ik heb weinig geld; hier kan ik de krant lezen, de computer raadplegen, een kopje koffie drinken, een praatje maken of hulp vragen; zo blijf ik toch op de hoogte en in contact met anderen.”

Het huren van een ruimte in de bestaande buurtvoorzieningen vinden de meesten te duur. Ook wordt aangegeven, dat vrijwilligers soms erg karig betaald worden.

In een ander gesprek komt naar voren, dat samenhang in een wijk belangrijk is om iedere inwoner een goede woon- en leefsituatie te bieden. Het gaat o.a. om ligging en bereikbaarheid van voorzieningen, plekken voor jeugd, ontmoetingsplekken, wijk gebonden dagbesteding voor mensen met een beperking of met begeleiding; betrokkenheid van inwoners bij het mixen/ integreren van groepen in de wijk.

In het gesprek met de Raad van kerken werd benadrukt, dat mensen zich identificeren met hun buurt. De schaal van een wijk is vaak al te groot.

Voor de gemeente ligt hier een regisserende rol, waarbij bewoners actief betrokken kunnen te worden. Wijkverbinders kunnen een meer zichtbare rol spelen in de verbinding van mensen en activiteiten.

“We denken erover na om onze accommodaties voor sociale doeleinden beschikbaar te stellen” (Sportraad)

D. Participatie

Over het betrekken van inwoners bij het versterken van de Sociale Basis is in het voorgaande al een en ander gezegd. Genoemd is het verbeteren van de communicatie en informatie door het gebruik van multimedia; de weg van het persoonlijk gesprek thuis, in de wijk, in een organisatie of openbare locatie; het benaderen van contactpersonen of belangenbehartigers. Ook noemden we het stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven.

Twee aspecten willen we nader belichten:

- Het benaderen van inwoners kan soms beter op indirecte wijze plaatsvinden. Voor een leuke activiteit uitnodigen spreekt wellicht meer aan, dan “op titel van eenzaamheid” uitnodigen. Dit voorkomt mogelijke stigmatisering.
- Actieve participatie van inwoners betekent, dat mensen over tijd en competenties moeten beschikken. Niet iedere inwoner heeft die mogelijkheden (denk aan bijvoorbeeld druk bezette mantelzorgers). We zien dat er tal van werk- en participatiegroepen zijn. Vaak ook voor een deel met dezelfde aanwezigen. De gemeente wil graag zoveel mogelijk van haar inwoners bereiken, maar dient zich rekenschap te geven van deze dilemma's. Enerzijds door waar mogelijk “zuinig te zijn” met het inrichten van nieuwe gespreksgroepen en aan te sluiten bij al bestaande overlegvormen. Anderzijds door zich te richten op goede belangenbehartigers, die de inwoners kunnen vertegenwoordigen. Ten slotte heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor goede collectieve voorzieningen en de controle op de uitvoering daarvan.

E. Samenwerking maatschappelijke organisatie

In de gesprekken met organisatie kwam naar voren, dat de samenwerking op een aantal punten verbeterd kan worden:

- Samenwerking is vaak nog te vrijblijvend. Zorg voor meer bindende afspraken.
- Zorg voor meer prioritering van vroegsignalering, door te investeren op kennis en handelingskader/ protocollen bij organisaties. Dit sluit aan bij de wens van de gemeente om preventie meer prioriteit te geven.
- Zorg voor een regiefunctie als meerdere partijen een persoon of gezin hulp bieden.

- AVG wordt vaak als belemmering gezien. In het gesprek met de Kerken kwam naar voren, dat je mensen ook gewoon toestemming kan vragen om iets te delen. Zij ervaren, dat er dan veel mogelijk is en er sneller gehandeld kan worden.
- Stimuleer als gemeente meer burgerinitiatieven: de gemeenschap kan meer zelf doen.

F. Preventie en domein-overschrijdende vraagstukken

Het bevorderen van gezond leven, welzijn en kunnen meedoen, is gebaat bij het overstijgen van en het verbinden van verschillende beleidsterreinen wonen, gezondheid en welzijn. In verschillende beleidsplannen lezen we de intenties en ambities (b.v. Woon-zorgvisie, GALA, Integraal Zorgakkoord, Visie Sportraad in relatie tot verbinding met Sociaal Domein). Organisaties noemen in de gesprekken verschillende initiatieven die gestart worden of zijn om hier vorm aan te geven. Als belemmerende factor noemen zij wet- en regelgeving die vaak spelbreker is. Een voorbeeld hiervan is, dat curatieve zorg (b.v. operatie maagverkleining) wel wordt vergoed en dat initiatieven om gezonde voeding te stimuleren/ preventie gerichte maatregel niet wordt vergoed door de verzekeraar. Zicht krijgen op deze belemmerende factoren en mogelijkheden nagaan hoe dit kan worden verbeterd is o.i. een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente (waarbij we ons realiseren, dat landelijke stelselwijzigingen mogelijk noodzakelijk zijn om tot structurele verbetering te komen).

6. Conclusies

We spraken het afgelopen jaar met inwoners en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties over de mate waarin men in de Delftse samenleving “mee kan doen”. Uit de gesprekken blijkt veel animo en ambitie om zich in te zetten voor een leefbare samenleving waarin elke burger telt.

De vele tips en verbetermogelijkheden die men ons heeft gegeven zijn besproken in de voorgaande hoofdstukken en zijn in de bijlagen 2 en 3 opgenomen. We volstaan hier met de belangrijkste bevindingen:

1. Continuïteit in beleid en uitvoering met een lange termijnvisie op de toekomst gericht is essentieel om de sociale basis te versterken. Organisaties en inwoners kunnen veel zelf bijdragen als continuïteit geboden wordt.
2. De regierol van de gemeente is nodig om samen met organisaties en inwoners de sociale basis verder vorm te geven. Voorwaarden scheppen, faciliteren, bevorderen van integrale samenwerking tussen organisaties en domein overstijgend durven experimenteren zijn daarbij wezenlijk. De mate van regie en ondersteuning wordt bepaald door de aanwezige veerkracht, welzijn en gezondheid in de verschillende wijken van Delft.
3. Zorg voor laagdrempelige, betaalbare ontmoetingsplekken in buurten. Faciliteer vrijwilligers. Ondersteun en waardeer mantelzorgers.
4. In Delft zijn veel activiteiten (van inwoners zelf of geboden door organisaties). Draag zorg voor bekendheid hiervan (sociale kaart). Zet in op wijkverbinders om mensen met elkaar en activiteiten in contact te brengen.
5. Communiceer met eenvoudige taal en op verschillende manieren. Maak gebruik van contactpersonen en vertegenwoordigers om zoveel mogelijk Delftse inwoners te bereiken. Contact tussen ambtenaren en Delftse inwoners kan obstakels uit de weg ruimen of beter nog: voorkomen dat er obstakels komen!
6. Domein overstijgend beleid en experimenteren op dit vlak zijn nodig om preventie ruim baan te geven.

Vragen voor het gesprek met burgers en organisaties in het kader van de sociale basis en “meedoen”.

Gespreksonderwerpen burgers:

- Woon, leef, gezinssituatie, hoelang al?
- Dagbesteding, werk; andere activiteiten zoals sport, hobby, vrijwilligerswerk?
- Ervaar je je werk en activiteiten als zinvol (voel je je blij met wat je doet)?
- Krijg je steun om mee te kunnen doen en zo ja, van wie?
- Waar loop je tegenaan als het gaat om wonen, gezondheid, werk, inkomen, kunnen meedoen aan activiteiten?
- Hoe ga je hiermee om?
- Heb je hulp ingeroepen? Van wie en hoe is dat verlopen en hoe is dat nu (in de tijd zetten)?
- Wat gaat goed? Wat kan beter?
- Heb je vertrouwen in de toekomst en hoe kijk je je daarnaar?
- Tips voor ASD?

N.B. als je spreekt met contactpersonen, begeleiders of vrijwilligers gaat het erom wat zij tegenkomen bij mensen in relatie tot de verschillende onderwerpen in de vragen.

De uitkomsten van de gesprekken met burgers zijn van tevoren doorgestuurd naar de organisatie met wie de ASD heeft gesproken.

Gespreksonderwerpen organisaties:

- Zijn de uitkomsten van de gesprekken met burgers herkenbaar?
- Wat ervaart de organisatie in de dagelijkse praktijk?
- Welke bijdrage kan de organisatie leveren ter versterking van de Sociale Basis?
- Wat doet men al en wat kan er verbeterd worden?
- Welke voorwaarden zijn belangrijk en wat verwacht men van de gemeente?
- Tips voor ASD?

Tips en verbeterpunten

In de gesprekken kwamen veel tips en verbeterpunten voorbij. Een deel daarvan is verwerkt in de nota over de sociale basis. Om de nota leesbaar te houden zijn de resterende tips en verbeterpunten in deze bijlage opgenomen, geordend overeenkomstig de categorieën uit hoofdstuk 5. Sommige tips zijn in meerdere categorieën opgenomen.

A. Het belang van continuïteit m.b.t. voorzieningen en maatschappelijke instellingen

- Biedt continuïteit aan instellingen; breidt jongerenwerk uit en versterk het.
- Heb aandacht voor de criteria, die bij herindicatie gehanteerd worden (o.a. WMO)?
- Draag zorg voor werven, faciliteren en ondersteunen van vrijwilligers
- Bezuinigen op urgente zaken is contraproductief
- Ontwikkel vertrouwen door het te laten zien

B. Communicatie en toegankelijkheid

- Buitenwereld kundiger maken m.b.t. autisme waardoor betere interactie kan ontstaan
- Meer duidelijkheid geven over wat je te wachten staat als je een overlastmelding doet (privacy, rollen, procedure)
- Verbeter toegankelijkheid binnenstad voor blinden en slechtzienden: geleide lijnen en stoepranden niet zichtbaar! (zie ook onder D)
- Verbeter toegankelijkheid gemeentehuis voor blinden en slechtzienden; binnenkomen met een rolstoel is moeilijk; er is 1 draaideur waar rolstoel niet inpast. Je moet van tevoren bellen, zodat bode klaar staat om te helpen. Coenderszijde heeft geen bel.
- Communiceer meer via persoonlijk contact en niet alleen via tekst of digitaal.
- Vergroten van kennis en kunde over LHBT+ zou niet alleen van de groep zelf moeten komen, maar is ook een verantwoordelijkheid van organisatie zelf.
- Koester sleutelfiguren in de wijk (zie ook onder C)
- Faciliteer taalinitiatieven voor niet Nederlandstalige kinderen (zie ook onder D)
- Ambtenaren en burgers zouden elkaar vaker moeten ontmoeten
- Maak successen zichtbaar om vertrouwen te herstellen

C. Wijk, wonen en ontmoeten

- Faciliteer wijkinitiatieven (minder regels; betere vergoedingen)
- Tanthofbewoner: maak een herkenbare winkelstraat met voorzieningen en een ouderenflat geschikt voor de bewoners daar. Maak hangplekken voor jongeren en betrek wijkagent voor een geschikte locatie.
- Subsidieer als gemeente laagdrempelige betaalbare buurthuizen of wijkcafés om elkaar makkelijk te treffen
- Geef belangrijke info voor inwoners door aan wijkverbinders, zodat mensen beter bereikt worden. Nu vaak te talig/veel tekst. Ook beter om in wooncomplexen meertalige flyers op te hangen, dan alleen een bericht in de Delft op Zondag.
- Verbeter sociale cohesie door ontmoetingsplekken te maken.
- Organiseer bijeenkomsten voor kinderen waar ze graag betrokken bij willen zijn.
- Creëer meer veilige fietspaden; meer woningen voor starters
- Aandacht voor veiligheid en tegengaan van overlast op straat.
- Housing first is belangrijk! Studenten die hier maar een paar jaar zijn moeten niet de dienst gaan uitmaken. Bekort de lange wachttijd voor huurwoningen. Bij het

daklozenbankje zou men graag eenabri of container willen (sommige gemeentes hebben dat al) om in te schuilen bij slecht weer.

- Koester sleutelfiguren in de wijk (zie ook onder B)
- Op bezoek gaan bij nieuwe bewoner in de wijk.
- Stimuleer supermarkten tot herintroductie koffiezetjes.
- Er zijn goede voorbeelden in Leiden van bemenste buurthuizen om ontmoeten te stimuleren.
- Er zijn goede landelijke voorbeelden waarbij jeugd wordt gestimuleerd om meer te bewegen en totaaloplossingen worden geboden: huiswerk, gamen en sporten bij elkaar.
- Ontwikkel community's waar mensen elkaar op natuurlijke wijze ontmoeten
- Voor ontmoeten: meer bankjes en ook speelvoorzieningen bij winkelcentra
- Verzorgingshuizen en sportaccommodaties als contactpunten in de wijk

D. Participatie

- Geef mensen met een uitkering gelegenheid te werken bij te creëren ontmoetingsplekken.
- Geef meer waardering aan vrijwilligerswerk (vergoeding)
- Heb aandacht voor de ontwikkeling van migrantenvrouwen die vrijwilligerswerk doen.
- Behoeft aan meer uitjes waar je je kan melden voor een redelijk bedrag; een goed buitenzwembad in Delft.
- Aandacht voor wat iemand kan; niet alleen IQ, maar kijk ook naar SQ en EQ.
- Meer aandacht voor mensen met een uitkering die thuis verpieteren: zachte druk?
- Faciliteer taalinitiatieven voor niet Nederlandstalige kinderen (zie ook onder B)
- Maak studies meer autisme proof
- Maak bewoners zelf eigenaar van op te lossen vraagstukken (voorbeeld gemeente Oss)
- Verbeter toegankelijkheid binnenstad voor blinden en slechtzienden: geleide lijnen en stoepranden niet zichtbaar (zie ook B).
- Neem ouderen serieus en hoor ze.
- Betrek ouders om jeugd te stimuleren aan te sluiten bij sportverenigingen.
- Stimuleer als gemeente meer burgerinitiatieven; houdt burgers een spiegel voor.
- Maak studenten ervan bewust dat ze in een stad samenleven met andere bewoners.

E. Samenwerking maatschappelijke organisaties

- Stel 1 regisseur aan als meerdere organisaties betrokken zijn bij een casus
- Belangrijk is afstemming wijkregisseurs onderling, maar ook wijkregisseurs met politie, welzijnswerk.
- Betrek corporaties als er een ruimte wordt gezocht voor een maatschappelijk doel (bijvoorbeeld ontmoeten)
- Gebruik de ruimte binnen de AVG-richtlijnen ten bate van overdracht.

F. Preventie en domein-overschrijdende vraagstukken

- Betrek LHBT+ vereniging bij meerdere beleidsterreinen.
- Wat zijn de behandelmogelijkheden binnen de GGZ en financiering daarvan buiten de gemeente?
- Preventie is vaak wijkgericht en zorg centraal; dat bijt elkaar wel eens.

Indicatoren positieve gezondheid

- Dagelijks functioneren lukt (o.a. met tijd en geld omgaan, kunnen werken, hulp kunnen vragen)
- Meedoen (zinnvolle dingen doen, steun ervaren)
- Lichaamsfuncties (o.a. je gezond voelen, bewegen, voeding, slapen)
- Mentaal welbevinden (concentratie, onthouden, communiceren, vrolijk zijn, gevoel van controle)
- Zingeving (o.a. zinvol leven, levenslust, idealen, vertrouwen hebben, dankbaarheid, blijven leren)
- Kwaliteit van leven (o.a. genieten, gelukkig zijn, balans, veilig, hoe je woont en of je met je geld toekomst)

De sociale basis in Delft II

Notitie van Adviesraad Sociaal Domein Delft

Januari 2023

Doel: evalueren van de stand van zaken en actualiseren visie m.b.t. het onderwerp.

1. Inleiding

Op 15 november 2022 heeft de ASD de stand van zaken besproken m.b.t. de sociale basis in Delft. Wat is er terecht gekomen van het beleid van de gemeente, maar ook van de adviezen van de ASD? Welke goede voorbeelden zien we en wat loopt niet of moet verbeterd worden? Wat moet er gebeuren of in gang worden gezet? Wat adviseren we het college van B&W op basis van onze waarnemingen in de praktijk ¹.

Hieronder wordt een korte samenvatting gegeven van de notitie “Sociale basis in Delft” uit 2021. Daarna volgen voorbeelden en verhalen uit de praktijk, die een beeld geven van hoe de ASD op dit moment naar de praktijk in Delft aankijkt en hebben geleid tot het hiervoor gevoegde ongevraagde advies.

2. De sociale basis in Delft en “meedoen”

Een goede en sterke sociale basis is belangrijk om de opgaven, die op gemeenten en wijken afkomen aan te kunnen. Belangrijke vragen voor gemeente en wijken zijn o.m.: wat is nodig om het samenleven met een diversiteit aan inwoners te bevorderen? Hoe zorgen we dat ook kwetsbare mensen erbij horen en mee kunnen doen? Hoe komen we tot een 'zorgzame samenleving'? Dit wordt nog eens versterkt door de ervaringen tijdens de coronacrisis, de toenemende personeelstekorten in de zorg en niet in de laatste plaats door de huidige ontwikkelingen m.b.t. de stijgende kosten van leven als gevolg van de inflatie en energieschaarste.

¹ Bijlagen al in bezit van de gemeente:

1. Indicatoren en randvoorwaarden “meedoen”
2. Uitwerking ASD Meedoen 6 oktober 2020 (incl. indicaties Positieve Gezondheid)
3. Notitie sociale basis Delft 2021
4. Adviezen tussenbalans II inzake toegankelijkheid van ondersteuning en zorg (2019):
5. Advies aan formateur april 2022
6. Advies regiovisie Transformatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang juni 2021.
7. Project informatievoorziening

Mensen hebben elkaar nodig en zijn op elkaar aangewezen. Veel mensen willen iets voor de ander betekenen. Ook verdient de sociale basis aandacht vanuit het oogpunt van preventie. Verbondenheid en goed samenleven levert besparingen op het gebied van bijvoorbeeld (psychische) gezondheid, schooluitval, verslaving en het bestrijden van overlast en criminaliteit.

De sociale basis is het geheel aan informele en formele diensten, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van mensen die eraan bijdragen dat mensen tot hun recht komen en kunnen floreren.

Bij de sociale basis gaat het niet alleen om voorzieningen en diensten, maar nadrukkelijk ook om de aanwezigheid van **informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties**. In het traject met Movisie in 2020 heeft de ASD vastgesteld dat **“het kunnen meedoen als burger in de samenleving”** centraal staat in de visie die de ASD wil hanteren in haar werk.

Kenmerkend voor een gezonde sociale basis waarin burgers meedoen, is de onderlinge samenwerking tussen alle partners. De gemeente kan het niet alleen. Essentieel is dat gemeente, bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners in een gezamenlijk proces inhoud en vormgeven aan de sociale leefomgeving in de wijken.

In 2019 en 2021 constateert de ASD in respectievelijke de “tussenbalans II inzake toegankelijkheid van ondersteuning en zorg” en de notitie m.b.t. de sociale basis Delft het volgende:

a) Ontmoetingsplekken

In Delft ontbreken laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijken en buurten of de plekken zijn moeilijk vindbaar. Ontmoetingsplekken zijn essentieel voor onderlinge verbondenheid en sociaal contact en daarmee voor een gezonde leefomgeving in buurten. Voor inwoners met psychische of andere kwetsbaarheid is dit extra belangrijk en is extra aandacht nodig om drempels te verlagen. In combinatie met de gebrekkige vindbaarheid en toegankelijkheid van de gemeente en gemeentelijke voorzieningen, belemmert dit het meedoen van burgers en wordt de kansengelijkheid vergroot.

b) De aanwezigheid van een sociaal professional als verbinder, aanjager en kwartiermaker

Delft voor Elkaar kan deze rol in de huidige situatie niet waarmaken. Het ontbreekt aan duidelijke aanwezigheid in de wijken op een vaste locatie. Ook ontbreekt het aan pro-activiteit om burgers te laten meedoen en burgerinitiatieven te ondersteunen. Daarnaast ontbreekt het aan continuïteit. Projecten en professionals komen en gaan. Zo stagneert momenteel een eerder veelbelovend gestart project “vangnet in de wijk” en is er geen duidelijkheid over de voortgang.

c) De rolverdeling en samenwerking tussen wijkbewoner, gemeente en professionals

Zoals wij hiervoor stelden: de gemeente kan het niet alleen. Gedeeld eigenaarschap is van groot belang om energie te genereren en vast te houden bij alle betrokkenen. In de praktijk zien wij dat burgers te vaak aan de zijlijn staan en niet, of te laat, betrokken worden bij plannen van de gemeente. Bewonersinitiatieven verzanden vaak in bureaucratie.

d) Overzicht van voorzieningen en initiatieven en toegankelijkheid

Het ontbreekt aan een goed en actueel overzicht van voorzieningen en initiatieven, waardoor burgers en soms ook professionals niet weten waar ze met hun vraag terecht kunnen. Vaak worden digitale vaardigheden gevraagd, die de toegankelijkheid voor menigeen bemoeilijkt, te meer als dit niet begeleid wordt.

e) Integrale en samenhangende aanpak

Daar waar meerdere organisaties betrokken zijn is een integrale aanpak van belang. De continuïteit hiervan staat onder druk als gevolg van personeelstekorten en wisselingen in personeel.

Al met al lijkt de afstand tussen gemeente en burgers groot, terwijl we uit de ASD-contacten weten dat veel burgers zich betrokken (willen) voelen en zich willen inzetten voor de mensen in hun omgeving die het nodig hebben.

Vanuit de gemeente lijkt onvoldoende sturing plaats te vinden (zowel centraal als in de wijken) om professionals, ondernemers en burgers te betrekken bij het vormen van een sterke sociale basis.

3. De Delftse praktijk in 2022

De adviesraad heeft in 2022 in de praktijk bekeken wat de ontwikkelingen zijn in het sociaal domein in Delft. Ze heeft daarbij haar eerdere adviezen en de manier waarop de gemeente daarop gereageerd heeft betrokken. Dat levert opgeteld een aantal bevindingen op²; groot en klein.

3.1 Vangnet in de wijk

De eerder gestarte en veelbelovende projecten “Vangnet in de wijk” onder meer in Buitenhof, Tanthof en Voorhof stagneren. In Buitenhof is het ‘Reiniertje’ in het voorjaar gesloten. Wij krijgen signalen van wijkbewoners die hierover niet geïnformeerd zijn. Zij zijn teleurgesteld en tasten volledig in het duister over wat zij kunnen verwachten.

In Voorhof is het pand aan de Poptahof Noord dat in het kader van Vangnet in de wijk als ruimte voor de wijk beschikbaar kwam, omarmd door de bewoners. Bewoners hielpen de ruimte op te knappen en brachten verschillende initiatieven onder in het pand. Maar uiteindelijk moesten bewoners tot de conclusie komen dat de ruimte uiteindelijk toch niet echt bedoeld is voor de bewoners en waar zij zelf activiteiten kunnen organiseren.

Tenslotte staat Vangnet in de wijk in Tanthof op een laag pitje. Bewoners zijn er uit onvrede uitgestapt. Inmiddels is de overlast in de Bikobuurt, waarvoor Vangnet in de wijk een oplossing zou bieden, weer toegenomen zoals onder meer blijkt uit een bewonersavond in september over de leefbaarheid en veiligheid in Tanthof West. Wij vinden het opmerkelijk dat de situatie rond Vangnet in de wijk op de bewonersavond niet ter sprake is gekomen.

3.2 Langer en Weer Thuis

Een programma van de gemeente Delft waar wij veel van verwachtten, is Langer en Weer Thuis. Naast de fysieke opgave is in de Uitvoeringsagenda nadrukkelijk ook de sociale opgave benoemd: ‘ruimte voor ontmoeting in de nabijheid van de woningen voor zowel langer thuis als ook weer thuis, in combinatie met sociale programmering. Leefbaarheid, gezondheid en inclusie worden hierdoor

² De adviesraad is zich bewust van het feit dat haar waarnemingen selectief zijn en is actief bezig om daarin meer structuur te brengen, waarover meer aan het slot van deze beschouwingen.

versterkt', lezen wij in een van de rapportages. Verder is het betrekken van bewoners als belangrijke voorwaarde genoemd voor het programma.

Wij hebben in mondelinge overleggen met de projectmanager herhaaldelijk de aandacht gevraagd voor de sociale opgave en we hebben adviezen gegeven. Helaas constateren we in 2022 dat nog weinig van dit alles is gerealiseerd. Een van de ASD-leden in Tanthof is als wijkbewoner betrokken geweest bij overleg met alle betrokken partners in de wijk. Uit dit overleg is eenmalig een informatiemarkt over voorzieningen voor ouderen voortgekomen. Daarna is het stil gebleven. Wij hebben tot nu toe niets vernomen en geen plannen gezien waaruit we kunnen afleiden dat en hoe er gewerkt wordt aan de sociale opgave.

Daarnaast vinden wij het erg jammer dat het bij LWT de nadruk ligt op ouderen en de doelgroep van 'Weer thuis' niet de aandacht lijkt te hebben. Op deze doelgroep gaan we hieronder in.

3.3 Van Beschermd wonen naar Beschermd thuis

In 2021 hebben wij advies gegeven over de regiovisie Van Beschermd wonen naar Beschermd thuis. Ook in deze regiovisie lezen we over de sociale aspecten waarmee de transitie van wonen in beschermde woonvoorzieningen naar wonen in de wijk gepaard gaat. Als ambitie wordt bijvoorbeeld genoemd: *een sluitend netwerk van signalering, vangnet en bemoeizorg, prettig leefklimaat in de wijken en een welzijnsaanbod dat aansluit op de behoefte en vraag van GGZ-cliënten en hun mantelzorgers.*

In ons advies hebben wij de ambities onderschreven, maar noemden wij tevens onze twijfels over het realiteitsgehalte om de ambities te verwezenlijken vanwege het ontbreken van een goede sociale basis en goede toegankelijkheid van ondersteuning en zorg.

Tot op heden zien wij weinig tot geen concrete plannen en stappen in wijken en buurten die echt leiden tot meer verbinding en tot sociale, inclusieve wijken. Het hiervoor genoemde voorbeeld van de overlast in Tanthof West en het stagneren van Vangnet in de wijk is hiervan een trieste illustratie. Wij missen sturing en regie van de gemeente om de essentiële randvoorwaarden voor veiligheid en leefbaarheid, waar Vangnet in de wijk een voorbeeld van is, te realiseren.

3.4 Toegankelijkheid en maatwerk

Inwoners vinden niet altijd makkelijk de weg naar een hulporganisatie. Dat sluit aan bij het rapport over de (on)toegankelijkheid tot hulp dat de ASD in 2019 uitbracht. De sociale kaart blijft slecht vindbaar. Er zijn geen makkelijk toegankelijke loketten waar men terecht kan, al is het maar om te vragen waar men precies moet zijn.

Positief is het feit, dat Werk en Inkomen redelijk goed belegd zijn binnen de gemeente Delft. De indruk is, dat iets meer dan voorheen maatwerk geboden wordt (zeker op verzoek van bijvoorbeeld een sociaal raadsman of -vrouw). Men heeft er meer dan in het verleden oog voor dat iemand die bijvoorbeeld in schulden leeft, soms door de druk die daardoor gevoeld wordt, eventuele verplichtingen vergeet na te komen.

3.5 Veilig opgroeien

In januari komt er een plan voor de hervorming van de jeugdwet. Uit onderzoek komt naar voren dat het systeem overbelast is, vooral door vechtscheidingen. We horen deze geluiden ook terug bij inwoners. De gemeente Delft is bezig met proeftuinen om in de toekomst met meerdere organisaties samen te werken en de doorlooptijd voor ernstige problematiek korter te maken. Voor de vechtscheidingen wordt gekeken naar mediation trajecten. Zorgen zijn er betreffende de specialistische zorg, die mogelijk in delft gekort gaat worden, aldus de verantwoordelijk wethouder.

3.6 Autisme en meedoen

Bij de OGGZ-bijeenkomst en de autisme-netwerk borrel heeft de ASD signalen gekregen, dat de aansluiting tussen school en werk moeilijk verloopt. Soms wachten mensen 3 jaar op een traject om aan werk geholpen te worden. Eerder zijn er verbetermogelijkheden geopperd, zoals het tijdens de studie inbouwen van meeloopdagen of snuffelstages om de oriëntatie op werk al ingang te zetten. De gemeente heeft dit destijds meegenomen, maar een en ander lijkt nog niet effectief te worden ingezet.

3.7 Betrokkenheid en aansluiting beschermd wonen

Er bereiken ons geluiden, dat de woongroepen voor mensen met autisme geen gelegenheid geven aan nieuwe potentiële bewoners om even te komen kijken van tevoren. Een nieuwe bewoner wordt geplaatst. Ook de zittende bewoners hebben geen inspraak over wie er waar geplaatst wordt. Dat wordt als een enorme belemmering beleefd en bevordert een goede betrokkenheid en opvang o.i. niet.

3.8 Informatievoorziening

Op meerdere momenten spreekt de ASD met de gemeente over de wijze waarop de ASD zich informatie voorziet om een oordeel te kunnen vormen over de situatie in Delft. We hebben als adviesraad onze contacten in de stad, spreken inwoners en instellingen, komen op bijeenkomsten en hebben een schil van inwoners die met ons meedenken en informatie aandragen.

De gemeente heeft haar eigen bronnen maar draagt ook zorg voor relevante statistische data. Data (warehouse) die op hoofdlijnen een beeld kunnen bieden op de huidige situatie. Op 1 november is het dashboard Sociaal Domein Live. Dat is mooi maar het levert te weinig een toegankelijk bestuurlijk inzicht in KPI's zoals over de mate waarin inwoners mee kunnen doen (en evt. waarom niet).

Pas als je een goed beeld hebt op buurtniveau waarom en in welke mate dat meedoen in de praktijk (te) begrensd is kan je geobjectiveerd een beeld vormen van wat nodig is aan regie en inzet van welke aard ook.

3.9 Formatie

Dit voorjaar nog adviseerden we het college en de formateur de komende collegeperiode te gebruiken om een passende infrastructuur per wijk goed in beeld te brengen en samen met de maatschappelijke partners in de stad te doen wat hiervoor nodig is. We adviseerden dit in het collegeprogramma vast te leggen en de voortgang periodiek te meten met een passende informatievoorziening zoals bijvoorbeeld in 3.8 verwoord. We hebben inmiddels geconstateerd dat dit in het collegeprogramma niet is overgenomen.

4. Advies

Het bovenstaande geeft weinig ruimte voor veel optimisme. We denken dat het beter kan. De grote lijn die we uit al deze waarnemingen reduceren is dat het beleid te incident gestuurd is en de grote lijn ontbreekt. We hebben daar een concreet beeld bij, dat we in ons advies geformuleerd hebben.

In 2020 is de ASD (begeleid door Movisie) gestart met een traject over de informatiebehoefte. Kernvraag was: hoe komen we te weten wat de stand van zaken is van het sociaal domein in Delft en kunnen we monitoren of we de goede kant opgaan? In de gesprekken hierover hebben we, vanuit het bredere concept van positieve gezondheid zoals door de gemeente geadopteerd, “Meedoen als burger” als kerndoel van de ASD benoemd. Het begrip ‘meedoen’ is vervolgens uitgewerkt in een aantal indicatoren en randvoorwaarden. Daarnaast is met de gemeente afgesproken toe te werken naar een dataverzameling die het mogelijk maakt de indicatoren en voorwaarden voor het “meedoen” te monitoren (waarbij gebruik wordt gemaakt van de indicatoren Positieve Gezondheid). Veel van de indicatoren en randvoorwaarden hebben te maken met de ‘sociale basis’. Je zou kunnen zeggen dat een goede sociale basis een essentiële voorwaarde is om meedoen te bevorderen. In de notitie die de ASD in 2021 heeft uitgebracht wordt geconstateerd dat in Delft nog veel moet gebeuren voor een gezonde sociale basis en zijn een aantal adviezen geformuleerd om de sociale basis te versterken. In diverse gesprekken en in de stadsbijeenkomst maart 2022 is hierover doorgepraat.

De gemeente heeft haar eigen bronnen maar draagt ook zorg voor relevante statistische data. Data (warehouse) die op hoofdlijnen een beeld kunnen bieden op de huidige situatie. Ten behoeve van deze data heeft de ASD een project gestart en met de gemeente in goed overleg bepaald welke bronnen en overzichten gewenst zouden zijn om referentiemateriaal te hebben waar we onze eigen informatie aan kunnen spiegelen.

Dat traject is hoewel begrijpelijk, helaas door de collegevorming vertraagd. Tegelijkertijd heeft die collegevorming er ook aan bijgedragen dat ons proces op een ander (inhoudelijk) spoor is gezet door het college (focus op collegeprogramma, maatschappelijke agenda en opendata portal). We hadden gehoopt dat ons advies aan het college ertoe zou kunnen leiden dat we ook konden gaan werken aan een gemeenschappelijke agenda. Op 1 november is het dashboard Sociaal Domein Live. En in januari is een gebruikersoverleg voorzien.

We hebben aangegeven dat vanuit onze prioriteiten en advies aan het college en de formateur een indicator over de mate waarin mensen “mee kunnen doen” erg essentieel is om goed beleid te kunnen formuleren. Pas als je een goed beeld hebt op buurtniveau waarom en in welke mate dat meedoen in de praktijk (te) begrensd is kan je geobjectiveerd een beeld vormen van wat nodig is aan regie en inzet van welke aard ook. Dat is dus niet alleen belangrijk voor de ASD om tot geobjectiveerde adviezen te komen maar ook voor de gemeente om haar eigen (beleid) regie richting te geven.

Overzicht van gesproken instanties en vertegenwoordigers

Uit het oogpunt van privacy noemen we in dit overzicht geen namen van mensen die geïnterviewd zijn. We noemen de instanties en de doelgroepen waartoe de geïnterviewden behoren.

A. Interviews inwoners

De geïnterviewden representeren de volgende doelgroepen:

- Jeugd
- Mensen met autisme
- Mensen met fysieke beperking
- Mensen met verstandelijke en meervoudige beperking
- Mensen met een andere culturele achtergrond
- (ex) psychiatrie
- (alleenstaande) ouderen
- Mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats
- LHBT+

B. Instanties

- Sportraad Delft(gesprekken met 2 verschillende afdelingen)
- Delft voor Elkaar
- Werkse!
- Raad van kerken/Diaconie
- Vidomes
- RIGA (gesprekken met 3 verschillende afdelingen)
- Ondernemend Delft/netwerf sociaal ondernemen MAEX
- DSW

C. Schil Adviesraad Sociaal Domein

Gesproken is met personen namens:

- Cliëntenraad GGZ
- Cliënten- en naastenraad Perspectief
- Het Venster
- Pieter van Foreest
- Vereniging Pangea
- Turkse culturele Vereniging Delft
- JGZ
- Delft voor Elkaar
- Schuldhulpmaatje Delft ISOFA
- RKSD delft
- Belangenvereniging Olofs
- Home Instead Thuiservice

Daarnaast met betrokken burgers en ex-leden van de Adviesraad Sociaal Domein Delft.